

Boros Imre: Újra az aranykészletr?l

2018 november 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A titok nyomában...

Megszólalt Surányi György egykori MNB-elnök is, akinek hivatali ideje alatt az addig több mint hatvanöt tonna aranykészletet a jelenlegi beszerzési árának töredékéért értékesítették. A balliberális közgazdász a Heti Világgazdaságnak adott interjúban azzal támasztotta alá döntésének jogosságát, hogy egy 1975-ben megjelent és az aranydeviza-rendszer kudarcairól és tanulságairól szóló könyvben, amit Hagelmayer István, Bánfi Tamás és én írtunk, az 1944-ben gründolt Bretton Woods-i rendszer végleges megsz?ntét állapítottuk meg. És magunk is az aranyra váltás látszatától is megfosztott nemzetközi pénzrendszer mellett tettük le a voksot.

A könyv megjelenése el?tti években szerz?társaim és magam is arról publikáltunk, hogy elkerülhetetlen lesz az árfolyamok felszabadítása az állandósuló fizetésimérleg-z?rök miatt. Surányi az interjúban mesterien alkalmazta a köreikben még ma is nagyon divatos csúsztatást: a neki kedvez? dolgok hangoztatását és a számára kedvez?tlenek elhallgatását. Ennek okán az utóbbiak bemutatását szükségszer?en nekem kell elvégeznem ezen írás keretében.

Ismert, hogy a Bretton Woods-i rendszer (az úgynevezett aranydeviza-rendszer) is diktátumként és nem szerves fejl?dés eredményeként jött létre. Az amerikai magántulajdonú központi bank, a Fed által sugalmazott tervezeteket tárgyaló értekezleten egyedül az angoloknak volt egynapos olvasási el?nyük, a konferencia többi résztvev?je csak a helyszínen kapta meg az anyagot és a határozatot. Ebb?l tudták meg, hogy az Egyesült Államok jegybankja kötelezettséget vállal arra, hogy külföldi jegybankok kérésére dollárt vált be aranyra, unciánként 35 dolláros árfolyamon. A fizetésekben pedig a dollár fog megjelenni.

Az arany ilyen típusú rendszerben tartását az új rendszer legnagyobb haszonélvez?i (nem csak amerikaiak) azért tartották fontosnak, hogy a többiekben azt az illúziót keltsék: ez is elegend? a gyakori világgazdasági problémákat okozó árfolyam- és kamatingadozások kivédésére, a világgazdaság egészséges fejl?désének biztosítására. Az aranynak a rendszerben történ? ilyen megtartása viszont a rábólintó politikusok részére fügefalevélként is szolgált annak leplezésére, hogy az új nemzetközi pénzügyi rendszerben valójában egy senki által nem ellen?rizhet? magánpénz lett a világ pénze. A lesöpört keynesi javaslat teljesen mell?zte volna az aranyat, de a pénzforgalom szoros paritásos nemzetközi ellen?rzés alatt állt volna.

Az arany fügefalevél azonban gyorsan elvesztette azt a szerepet, amit neki szántak, az eltakarni kívánt felületek hamar láthatóvá váltak. Fizetésimérleg-krízis fizetésimérleg-krízist követett, szaporodtak a valutaleértékelések és -felértékelések, az „IMF-segélyakciók”. Európát továbbra is elárasztották festékszagú friss dollárral (euródollárnak hívták), hamarosan senki nem adott el aranyat unciánként 35 dollárért, természetesen az Egyesült Államok jegybankja sem. Aki ilyet kért a megállapodásokra hivatkozva, az hamar röpült a hatalomból, a Párizst felperzsel? „demokraták” (Rudi Dutschke és Daniel Cohn-Bendit) szervezésében például de Gaulle, a többiek pedig okultak.

Ekkor (1971-ben) jött az aranyhelyettesít? – komolynak kikiáltott – megoldás, hogy a jegybankok – beleértve az amerikai magánjegybankot is – kötelesek lesznek a romboló árfolyammozgásokat (a gyakorlatban f?ként dollárárfolyam-esést) intervenciós adásvételekkel megakadályozni. Az aranyra váltás pedig azóta is ideiglenes jelleggel felfüggesztett állapotban van. Az amerikai jegybank viszont soha nem halmozott fel márkát, jent, frankot, fontot, éppen ellenkez?leg, továbbra is két kézzel szórta saját pénzét a dollárt kedvel?knek, hogy azok terjeszkedni tudjanak, az aranyon pedig ült (és ül ma is), mint kotlós a tojásokon.

Kissinger zseniális ötlete 1973-ban, hogy az arabok csak dollárért adjanak nyersolajat, és emeljék a többszörösére az árat, csak ideig-óráig volt alkalmas a bizalmi krízis kezelésére, a felhalmozott európai dollárkészletek apasztására. Pedig a megnövelt olajszámlák okán súlyos dollártízmilliárdok vándoroltak Európából az arabok kasszáiba. Mellesleg ebb?l is azok húztak hasznot, akik dollárral árasztották el Európát, amikor hitelek formájában újra visszajuttatták a dollárokat kontinensünkre, hogy befoltozzák a fizetési mérlegeken a magas olajárak miatt keletkezett lyukakat.

(A magyar eladósodás is ekkor indult el, mert az olajár emelkedése nem állt meg Hegyeshalomnál, a veszteséget pedig komoly intézkedések helyett sorozatos megszorításokkal fedezték.)

Semmi kétség: 1974 táján, amikor az említett könyvet írtuk, józanul csak azt lehetett megállapítani, hogy a dollárkibocsátó amerikai magánjegybank kiszorította a forgalomból az aranyat, tehát az aranydeviza-rendszer végleg és formálisan is kudarcot vallott. De miként lehet ez szellemi muníció és érv a Surányi 1995–2001 közötti MNB-s országlása idején történt aranykészlet-eladás igazolására ma, több mint másfél évtized után? Talán elnök úr átaludta az 1971–73 és 1995–2001 közötti id?szakot és az azóta eltelt éveket, elfelejtette kielemezni csapatával

együtt a helyzetet és levonni a helyes következtetéseket. Ha másnak nem is, de annak fel kellett volna t?nnie, hogy a hivatali ideje alatt még az európai vezet?kben is megvolt a szándék arra, hogy szabaduljanak ebb?l a kibontakozó pénzügyi káoszból, ezért igyekeztek saját európai pénzt létrehozni (az eurót), mert pénzstabilitást akartak.

Az természetesen más kérdés, hogy mára ez a pénzépítmény sem stabil.

Amikor Surányinak lehangoló véleménye van az aranykészlet növelésér?l, az 1971–73 óta történteket mind felejthet?nek gondolja? Abban viszont igaza van, hogy a múlt század ’90-es évei a központi banki aranykészletek részbeni értékesítésér?l szóltak. No, de nem totális készletkisöprésr?l, mint nálunk. Ami er?teljes nyomásra, az 1989-ben az IMF égisze alatt meghirdetett washingtoni konszenzus miatt keletkezett. Mára az is kiderült, hogy ez azt a célt szolgálta, hogy a frissen piacgazdaságúvá alakított országokban – mint hazánk is – minden érdemleges profitot termel? vagyon dömpingáron a dollárbázisú világcégek és bankok tulajdonává váljon. A profitot privatizálni, a veszteséget nacionalizálni rendelte az új kurzus. Ebben Surányi „dicséretes” úttör?munkát végzett hivatali idejében, a profitokat külföldiekkel privatizáltatta. Ehhez a privatizációs nyomuláshoz a rövid pórázra fogott jegybankoknak inkább dollárra, mint aranyra volt szükségük, hogy a nyomulást ki tudják szolgálni, ha kellett, készpénzzel.

A 2008-tól máig teljesen be nem hegedt, mély bizalmi válságot eredményez? pénzügyi sebre már nem az arany eladása, hanem éppen az arany vétele a válasz. Még azok a jegybankok is komoly készleteket halmoztak fel 2009 óta, amelyek korábban amúgy sem törték magukat az eladásokkal. A washingtoni konszenzushív?k ugyanis világviszonylatban jelent?sen meggyengültek, míg a nemzetállamhív?k meger?södtek. Az Egyesült Államok továbbra sem tart jelent?s összegeket devizában, a tartalékai 75 százalékban aranyban vannak. Németország szintén nem csökkentette 3,5 ezer tonnás készletét, mint ahogy az olaszok és a franciák sem a 2,5–2,5 ezer tonnás készletüket. A németek szinte vért izzadnak, hogy a külföldön – f?ként az Egyesült Államokban –tárolt több ezer tonna aranyat hazaszállítsák, az amerikaiakban nem nagy a hajlandóság, hogy ebben segítsék ?ket. A hajdani kommunista blokk is – kivéve minket – jól el van látva arannyal. Kína és az oroszok ostromolják a kétezer tonnát, a lengyelek és a románok is több mint száz tonnával rendelkeznek.

Jogos a félelem, hogy a hitelét vesztett, papírdollár-alapú rendszer el?bb vagy utóbb összeomlik, és akkor marad az évszázados utolsó mentsvár, az arany – már ha van, és akiknek van. Az aranykészletek manapság ugyanúgy m?ködnek, mint a biztosítások. Biztosítást sem azért kötünk, mert van kidobnivaló pénzünk, de még csak azért sem, mintha izgatottan várnánk, hogy végre leégjen a házunk, hanem azért, hogy ha mégis leég, legyen aki mellénk áll és segít. Az aranytartás költségeit is azért a biztonságért kell vállalni, hogy ha összeomlik a rendszer, legyen mib?l önállóan talpra állni. (A tartás költségei mérsékelhet?k a készletekkel végzett m?veletekkel, mint az történt akkor, amikor még nekünk is 65 tonnás készletünk volt.) Mert ha megint mások állítanak bennünket talpra, az sokkal többe fog kerülni, erre számtalan múltbéli – igaz, érdemben soha ki nem tárgyalt – példa van.

Boros Imre - www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló